

اشتغال معلولین و نقش توان بخشی در رشد اقتصادی

پدیدآورده (ها) : رفیعی، صمد

اقتصاد :: بورس :: دوره اول، شهریور 1350 - شماره 98

از 48 تا 49

آدرس ثابت : <http://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/931057>

دانلود شده توسط : عمومی user2314

تاریخ دانلود : 18/04/1395

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است. بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

پایگاه مجلات تخصصی نور

www.noormags.ir

نوشته: صمد رفیعی

اشتغال معلولین

و نقش توان بخشی در رشد اقتصادی

این زن جوان که از نعمت دیدم محروم است با نیروی ایمان و استعداد خود توانسته است بامته برقی کار کند و حاصل تلاش او برای کارفرما سودمند باشد.

اجتماع پناهگاهی است که مسئولیت نهائی در آن نهفته است چون جایی است که مردم چه سالم و چه علیل در آن زندگی میکنند.

وسعت در میزان آگاهی و مسئولیت اجتماع در برابر اقدامات خاص معلولین که برآستی بهتر از پیشرفتهای مادی است نشان میدهد که بشر تا چه حد از تیرگی‌های

توانا است. در حقیقت وقوف کامل به هر یک از این نیروها و استعدادها ارج نهادن به این خصوصیات است. راه دیگر اقدام در باره استفاده از هر فرد بر حسب توانائی و استعداد او است. زیرا با توجه باین جوانب می‌بینیم که نه تنها به حال فرد مفید است بلکه برای اجتماع نیز سودبخش است و

می‌آوریم:

«چو عضوی بپرد آورد روزگار دگر عضوها را نماند قرار تو کز محنت دیگران بیغمی نشاید که نامت نهند آدمی» پس نتیجه می‌گیریم که کمک به ناتوانان علاوه از وظیفه وجدانی جزء تکالیف اجتماعی ما نیز میباشد. از دیر زمانی در هر جامعه و اجتماع ضرورت داشته که در حل مشکلات بعضی از افراد ضعیف، بیمار، ناقص و پلر معاول شرکت جویند و دست با اقداماتی بزنند. چون این اشخاص آنجا که شباهتی ب دیگران نداشتند اطرافیان به چشم خاصی نگاهشان میکردند و می‌پنداشتند که افراد عادی نیستند. به علت شکل و عدم توانائی در زمره آدمهای غیر طبیعی بودند و بیگانه از اجتماعشان میدانستند و گاهی هم آنها را مورد استهزا قرار میدادند و نسبت به آنان رفتاری خشونت‌آمیز و ظالمانه داشتند و فقط باین افراد توجهی منفی داشتند.

باید بگوئیم که بطور کلی موضوع غیرعادی و متفاوت بودن معلولین و مسائل خاص آنان تازگی ندارد. «افراد گنگ، عاجز و نابینا» همیشه در هر اجتماعی بوده‌اند. اینک آنچه تازگی دارد وضع این افراد در جوامع میباشد که پیوسته در حال تغییر است. بشریت نسبت به اینها که همه موجوداتی پرارزش هستند و در وجود هر یک استعدادی مفید نهفته است پادیده دیگری مینگردد. هر انسانی برای خوشبختی از قدرت کافی برخوردار است هر فردی بانجام کاری با ارزش

پیش گفتار

ما در عصری زیست میکنیم که انسان توانسته بر آسمانها دست یابد و کرات را تسخیر کند. بکمک مغز الکترونیکی، بشیوه‌توین از بسیاری از اسرار طبیعت پرده برداشته است. بشر قرن بیستم شاهد شگفتیهای زیادی است و ناظر اختراعات گوناگونی میباشد که همه گویای پیشرفتهای روزافزون او در جهان دانش و تکنولوژی است ولی ناگفته نماند که هنوز در یک راه نتوانسته است. گام بلندتری از گذشته بردارد و آن هم نوع دوستی و غمگساری با ناتوانان و رنج‌دیدگان است. ما هیچگاه نباید فقط برای خودمان زندگی کنیم. باید همواره بفکر دیگران باشیم و شریک اندوه و شادی آنان باشیم چنانچه غرق در نعمت هستیم از نیاز سایرین بی‌خبر نباشیم، بیماران را عیادت کنیم و به بینوایان هدیه دهیم، بهنگام بیچارگی درماندگان را کمک کنیم. انسان از دیر زمانی میدانسته است که با احسان میتوان دلها را مسخر کرد و شاید این وظیفه انسانی دست‌کم از تسخیر فضا نداشته باشد. خدمت خلق وظیفه نیست بلکه سعادت است زیرا برای سلامتی و شادمانی آدمی است.

اگر در کنار کوی و برزن فلجی را به‌بینیم، اگر در رهگذری نابینائی را مشاهده کنیم، اگر شاهد ناتوانی و عجز مرد، زن، پیر و یا جوانی باشیم وجدان را وادار میکند که تا سرحد امکان آنها را کمک کنیم و از دردمندان دستگیری کنیم. در اینجا است که گفته سخن‌سرا و دانشمند بزرگ سعدی را بیاد

سال نهم

قرون و اعصار گذشته بیرون آمده است. مسام است که معلولیت تقصیر اشخاص علیل نیست بلکه آنان قربانی شرایطی شده‌اند که از اختیارشان بیرون بوده و پیداست که اجتماع نسبت به آنها مادیون است. مملیونها انسان نقص عضو دارند که واقعا از نظر اجتماعی مهم هستند اما آنان تنها مشکل مانیستند زیرا در این عصر به انواع تازه‌ای از ناتوانی و کارافنادگی برمیخوریم که هیچ جنبه بدنی و جسمانی ندارند. این خود سهمی از مشکلات پیچیده و در حال تغییر جهان امروز است و نتیجه سرعت در پیشرفت زندگی، رویدادهای سریع، تغییرات ناگهانی و پیش‌بینی نشده، فشارهای روبه افزایشی است که در اثر اتکاء بدیگران و بی‌نیامی مشاغل و عدم تأمین ناشی میشود.

پس باید دید چسان این مشکلات را مرتفع ساخت و چگونه در برابر این تغییرات دفاع کنیم و برای رهایی ناتوانان از چنگال این محرومیتها و ناکامیها چه چاره‌ای بیندیشیم.

پاسخ این همه پرسشها و نگرانیها در جهان امروز در یک هدف نهفته است و آن توان بخشی است که به وسیله سازمان بین‌المللی کار در یکی از جلسات خود مورد تصویب قرار گرفت و برای افراد از کار افتاده تصمیماتی اتخاذ گردید که اکنون بصورت توصیه‌نامه‌های درآمده است و به مسائل گوناگون افراد معلول پاسخ میدهد.

خوشبختانه افق روشنی برای معلولین، آموزش حرفه‌ای، استفاده از نیروی آنها در بازار اشتغال در پیش است ما در این مقاله بطور تفصیل به این موارد اشاره خواهیم کرد.

توان بخشی

امروزه در جهان هزاران انجمن خیریه، موسسات آموزشی حرفه‌ای

سال نهم

برای معلولین و نظایران موجود است که هدف همه آنها توان بخشی و آماده کردن ناتوانان جهت احراز مشاغل و حرفه‌های فنی میباشد.

ما قبل از هر چیز باید به منشاء و اصل توان بخشی حرفه‌ای افراد از کار افتاده پی‌بریم و سپس به ذکر تعریف جامعی از آن بپردازیم. سازمان بین‌المللی کار در یکم ماه ژوئن سال ۱۹۵۵ در ژنو بهمت هیئت‌مدیره دفتر بین‌المللی کار تشکیل گردید و طبق ماده چهار دستور جلسه در مورد پذیرش پیشنهادات مربوط به توان بخشی افراد از کار افتاده تصمیماتی گرفته شد و باتفاق آراء تصویب شد که این پیشنهادات بصورت توصیه نامه‌ای درآید.

توصیه‌نامه شماره ۹۵

«امروز که بیست و دوم ژوئن سال یک هزار و نهصد و پنجاه و پنج میلادی است مطالب زیر که بعنوان توصیه‌نامه توان بخشی حرفه‌ای افراد از کار افتاده شناخته شده است مورد قبول قرار گرفت. نظر باینکه در مورد افرادی که از کار افتادگی رنج میبرند مسائل گوناگونی وجود دارد. نظر باینکه توان بخشی این اشخاص و باز گرداندن آنان بوضع سالم طبیعی روحی، اجتماعی، حرفه‌ای و بهره دهی اقتصادی امکان‌پذیر باشد و نیز اینکه بتوان نیازمندیهای اشتغال افراد از کار افتاده را تأمین کرد و از منافع نیروی انسانی به‌بترین نحوی استفاده کرد لازم است که قدرت این افراد را توسعه داد و بحالت نخست باز گردانید که استفاده از یک روش تلفیقی هماهنگ و مداوم پزشکی، روانی، اجتماعی، آموزشی، راهنمایی حرفه‌ای، آموزشی حرفه‌ای و خدمات کاریابی و اقدامات تقویتی میتوان به این هدف رسید.»

کنفرانس عمومی سازمان بین‌المللی کار موارد زیر را توصیه میکند:

۱- هدف توصیه‌نامه شماره ۹۵

الف - اصطلاح توان بخشی حرفه‌ای بخشی است از روش مداوم و هماهنگ شده توان بخشی که مستلزم تهیه خدمات حرفه‌ای است مانند: راهنمایی حرفه‌ای، آموزش حرفه‌ای و کاریابی انتخابی که هدفش قادر ساختن یک فرد از کار افتاده برای بدست آوردن و تأمین شغل مناسبی است.

ب - اصطلاح افراد از کار افتاده بکسانی اطلاق میشود که در اثر نقص و آسیب بدنی و روحی امکانات بدست آوردن شغلی مناسب بطور کلی از آنان سلب شده است. هدف توان بخشی حرفه‌ای

۲- خدمات توان بخشی حرفه‌ای باید در دسترس کلیه افراد از کار افتاده قرار گیرد بدون در نظر گرفتن چگونگی از کار افتادگی و سن آنان شرط در دسترس گذاردن این خدمات و شرایط لازم برای تهیه شغل مناسب در مورد تمام افراد معلول.

۳- اصول و روش راهنمایی حرفه‌ای و آموزشی

۳- در مورد توسعه خدمات راهنمایی تخصصی و حرفه‌ای برای کمک و انتخاب و یا تغییر شغل افراد ناتوان باید اقدامات لازم و قابل اجراء بعمل آید.

۴- در روش رهبری حرفه‌ای بنا به اقتضاء باید مواردی را مانند: مساجه با معلول، بررسی سوابق تجارب کار، مدارک و سوابق تحصیلی، معاینات پزشکی، تشخیص استعداد و پاره‌ای آزمایشات روانشناسی، وضع شخصی و خانوادگی و غیره را در نظر گرفت.

۵- کلیه اصول و روشهای آموزشی که برای افراد سالم بکار میرود درباره افراد از کار افتاده نیز باید صدق کند.

۶- در موارد امکان آموزش افراد از کار افتاده باید توانایی نوعی فعالیت اقتصادی در آنان ایجاد کرد که بتوانند از شایستگی و معلومات حرفه‌ای و استعداد خود در صورت امکان با اشتغال استفاده کنند.

اشتغال معلولین

نیروی انسانی ماهر در رشته و توسعه اقتصادی و نیرومند ساختن زیربنای آن پدیده‌ای نیست که بتوان آن را مورد انکار قرار داد. امروزه برنامهریزان و کارشناسان رشد به اهمیت قابل توجه نیروی انسانی بخصوص در اقتصادهای رو به توسعه پی‌برده‌اند و سعی همگان بر اینست که سطح نیروی انسانی منحصص و ماهر حتی‌الاستدور در این کشورها بالا برود.

ما نمیتوانیم بویج ترتیبی از نیروی انسانی معلولین در بازار اشتغال و سهم آنان در این زمینه چشم‌پوشی کنیم. درست است که تعداد معلولین شاغل نسبت به افراد سالم بمراتب کمتر است ولی در سالهای اخیر و تشکیل مراکز توان بخشی در اکثر کشورها تعداد نفرات کارآموز معلول حرفه‌ای بمراتب از دهه پیش بالاتر رفته است.

بموجب مطالعه‌ای که از طرف دفتر سازمان بین‌المللی کار در اطراف وضع اشتغال معلولین بعمل آمده است چنین برمیآید که نسبت به دهه ۱۹۵۰ میزان ۲۰ درصد در تعداد کارگران ماهر توان بخشی شده افزایش پدیده آمده است.

هم اکنون معلولین کارآموزی یافته در زمینه‌های گوناگون بخش صنعتی و بخش کشاورزی مشغول بفعالیت هستند. البته مشاغل این افراد ناتوان در رشته‌های کارهای دستی، نقاشی، ریخته‌گری، تراش، سیم‌کشی و سوار کردن لوازم بقیه در صفحه ۵۵

معیارهای اقتصادی انطباق داشته باشد زیرا مستاجرهای این بلوکهای مسکونی دارای دستمزد عادی هستند و ملاکهای درآمد برای تعیین اجاره‌بهای این خانه‌ها از بین خواهند رفت.

آهنگ بیکاری برحسب حرفه و برحسب نژاد در ایالات متحده آمریکا (دسامبر ۱۹۶۹ فوریه ۱۹۷۰)

افزایش %	آهنگ بیکاری		نسبت دستمزد بگیران سیاه‌پوست		
	فوریه ۱۹۷۰ %	دسامبر ۱۹۶۹ %	۱۹۶۷ %	۱۹۵۷ %	
+ ۴	۷۷	۷۴	۲۵۴	۲۷۳	کارهای غیرکشاورزی
+ ۲۵	۴۵۰	۳۵	۲۵۳	۲۸۲	خدمات
+ ۲۰	۶۰	۵۰	۱۳۶	۱۱۳	کارگران متخصص
+ ۲۰	۴۲	۳۵	۱۰۸	۱۰۴	کل جمعیت فعال
+ ۱۴	۳۲	۲۸	۷۳	۴۴	کارمندان اداری
+ ۹	۲۵	۲۲	۶۳	۴۴	کارگران متخصص و سرکارگران
					رهنمایان، مهندسی، کادرها و
- ۶	۱۴	۱۵	۴۷	۲۹	تکنیسین‌ها
+ ۳۱	۳۴	۲۶	۳۰	۱۹	سرویس فروش
+ ۱۹	۳۸	۳۲	-	-	مجمع سفید پوستان
+ ۲۲	۷۰	۵۷	-	-	مجمع سیاه‌پوستان

نسبت دستمزد بگیران سیاه‌پوست

همان طور که از جدول فوق پیداست پیشرفتهای جزئی در زمینه تقلیل تبعیض در اشتغال حاصل شده است. این پیشرفت بخصوص در حرفه‌هایی که استخدام سیاه‌پوستان در آنها نفی شده بود بخوبی دیده میشود. در زمینه تعلیم و تربیت نیز پیشرفتهایی حاصل شده ولی همانطور که قبلا دیدیم سیاه‌پوستان بیشتر از سفیدپوستان تحت تاثیر بیکاری قرار دارند و هر بار که بیکاری افزایش مییابد سیاهان بیشتر از سفیدپوستان در معرض تهدید

آن واقع میشوند.

بی‌اعتمادی آنان به جامعه امریکائی بحق و بجا روز بروز تقویت میشود و این امر هر نوع پیشرفتی را که در زمینه تقلیل تبعیض در اشتغال حاصل شود نفی میکند. ایجاد اشتغال کامل و مداوم برای آنان بین بردن این بی‌اعتمادی یکی از شرایط اساسی است ولی کافی نمیشود. با این اوضاع و احوال زمان بیشتری لازم است تا راه‌حل‌های ضروری پیدا شود.

پایان

اشتغال معلولین

بقیه از صفحه ۴۹

الکترونیکی که نسبتا سبک‌تر است قرار دارد.

در این مقاله ما جنبه‌های کلی مسئله اشتغال معلولین را بررسی میکنیم و متأسفانه بواسطه موجود نبودن آمار و ارقام صحیح مقدور نیست جدول‌های دقیقی در دسترس خوانندگان بگذاریم. آنچه را که مسلم است در کارگاههای حمایت شده بهترین مراکزی است که افراد معلول در آنجا میتوانند علاوه از داشتن تأمین بیشتری محصول خوبی از دسترنج خود در دسترس کارفرمایان قرار دهند.

در یکی دو جنبه میتوان گفت استفاده از نیروی انسانی معلولین به استفاده از نیروی انسانی افراد سالم ترجیح دارد. یکی اینکه پس از دریافت آموزش و تخصص لازم معلولین افرادی سربراه و مطیع هستند و مشکلاتی برای مسئولین فراهم نمیکند دیگر اینکه بارعایت مقررات ایمنی و جلوگیری از حوادث ناشی از کار گروه افراد ناتوان میتوانند در مدت طولانی تری در یک رشته کار کنند و گاهی شایستگی، ظرفیت کار و هوش و استعداد آنها حیرت‌آور است و به مراتب بیشتر از مردم سالم بکار میپردازند.

بقیه در شماره آینده

برنامه جهانی اشتغال

بقیه از صفحه ۴۷

های دموگرافیک و مقررات معطوف به تنظیم نفوس و برنامه‌های تنظیم خانواده - از لحاظ طرازبندی این سیاستها - یکمک سازمان‌های بین‌المللی و از آن جمله در موارد مقتضی، با سازمان بین‌المللی کار مورد مشورت قرار گیرد.

کشورهای صنعتی شده وظیفه دارند از طریق بکار بستن تدابیری مانند پیراستن موانع گمرکی و وارداتی در برابر محصولات تولید شده در ممالک در حال توسعه سهم خود را در کمک به تعالی سطح اشتغال در کشورهای اخیر ادا کنند. ممالک صنعتی و پیشرفته در عین حال باید در هر سال دست کم معادل یک درصد از ارزش ناخالص تولید ملی خود را وقف کمک به کشورهای در حال توسعه کنند و در حذف منابع مالی که از این محل میتوانند بصورت کمک‌های توسعه اقتصادی به ممالک عقب مانده منتقل شود دریغ نورزند. دولت‌های ممالک صنعتی باید اطمینان حاصل کنند که برنامه‌های کمک آنها به جهان سوم با سیاستهای ملی اشتغال در کشورهای اخیر سازگاری دارد و این کمکها برای

بسط و ترویج فعالیتهای اشتغالی خلاق، و از لحاظ اقتصادی مولد مورد استفاده قرار میگیرد. از اینها گذشته همه کشورها اعم از صنعتی شده و در حال توسعه باید بکوشند تا آنجا که ممکن است جریان منابعی را که در حال حاضر صرف تسلیحات و تولید و تأمین جهازات نظامی میشود در جهت طرحهای معطوف به غلبه بر بیکاری هدایت کنند.

کنفرانس نقش مهمی را که سازمان‌های کارفرمایان و کارگران باید در سیاق‌بندی و اجرای سیاست ملی اشتغال ایفا کنند یادآوری کرد. به اعتقاد کنفرانس سیاست ملی اشتغال در هر کشوری باید ثمره مشورت با سازمانهای کارگران و کارفرمایان همان کشور باشد.

اگر چه مسئولیت نخستین در تحقق بخشیدن به آرزوی ایجاد اشتغال‌های مولد بر عهده کشورهای ذینفع قرار میگیرد - معهدا سازمان‌های بین‌المللی بنوبه خود موظفند نقش مهمی را که سزاوار آنهاست ایفاء کنند تا آرزوی ایجاد حداکثر اشتغالات مولد در چهار چوب استراتژی بین‌المللی برای دومین دهه توسعه در سر لوحه مجاهدات معطوف به پیشرفت اقتصادی و اجتماعی قرار گیرد.

ناتمام